ВЪЗМОЖНИ СЦЕНАРИИ ЗА ТЕРОРИСТИЧНИ АКТОВЕ

1. ЗАДЕЙСТВАНЕ НА ВЗРИВНО УСТРОЙСТВО В ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА ИЛИ НА МЕСТА И/ИЛИ В ОБЕКТИ СЪС СЪБИРАНЕ/СТРУПВАНЕ НА ГОЛЯМ БРОЙ ХОРА

Такива терористични актове могат да се извършат от терористи, които се самовзривяват или задействат предварително заложено взривно устройство.

Очаква се да има множество загинали и ранени хора, както и затруднени комуникациите в района на инцидента. Налага се бързо евакуиране на пострадалите и добра организация на спасителните действия. Задължително е да се извърши търсене и обезвреждане на взривни устройства, чието взривяване може да доведе до множество допълнителни жертви. Необходим е бърз мониторинг на състоянието на околната среда за наличие на токсични вещества или радиационно замърсяване. С цел задържане на евентуални извършители се блокира зоната на инцидента, извеждат се гражданите и се снемат данни за тяхната самоличност.

2. ИЗПОЛЗВАНЕ НА ОГНЕСТРЕЛНО ИЛИ ХЛАДНО ОРЪЖИЕ С ЦЕЛ УБИЙСТВО И/ИЛИ НАРАНЯВАНЕ В МЕСТА СЪС СЪБИРАНЕ/СТРУПВАНЕ НА ГОЛЯМ БРОЙ ХОРА, ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА, ЗНАКОВИ СГРАДИ И ОБЕКТИ ОТ ЗНАЧЕНИЕ ЗА НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ

Тази терористична дейност се осъществява от лица, които използват открито огнестрелно или хладно оръжие на обществени места, като се стремят да убият или наранят максимален брой хора или знакови за обществото личности. Основна роля за овладяване на такива ситуации имат полицейските сили, които трябва да обезвредят стрелеца/стрелците, бързо да изведат хората от обсега на огнестрелното оръжие и да осигурят свидетели за разследване на престъплението. Може да се очаква затруднена комуникация в района на инцидента, наличие на паника сред хората, значителен брой убити или тежко ранени. Важно е на пострадалите спешно да бъде оказана медицинска помощ.

3. ВЗЕМАНЕ НА ЗАЛОЖНИЦИ В СГРАДИ, ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНИ ИЛИ ДРУГИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА

При такава терористична дейност се вземат заложници, които се поставят под контрол в сграда, самолет или друг вид превозно средство. Целта е водене на преговори с властите, печелене на време или отвличане на вниманието. Овладяването на ситуацията изисква участие на добре подготвени екипи за преговори, изолиране на района на инцидента, провеждане на специална операция от ГДЖСОБТ-МВР за обезвреждане на терористите и извеждане на заложниците.

4. ЗАДЕЙСТВАНЕ НА ВЗРИВНО УСТРОЙСТВО В СТРАТЕГИЧЕСКИ ОБЕКТИ ИЛИ ТАКИВА ОТ КРИТИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА НА СТРАНАТА ОТ ЗНАЧЕНИЕ ЗА НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ С ЦЕЛ ПРЕДИЗВИКВАНЕ НА ПРОМИШЛЕНИ АВАРИИ ИЛИ ИЗВЪНРЕДНИ СИТУАЦИИ

Терористичният акт може да се извърши чрез активиране на взривно устройство, кола бомба или чрез използване на пилотирани летателни апарати или дронове. Възможно е изпускане в атмосферата на ХБРЯ елементи или агенти и/или използване на „мръсна бомба“, причиняване на наводнения, свлачища или срутване на големи земни маси. В зависимост от последствията може да се очакват множество жертви, екологично замърсяване, разрушения на сгради, нарушаване операциите на летище, пътни съоръжения, летищна или железопътна инфраструктура и значителни икономически загуби.

5. ИЗВЪРШВАНЕ НА АТАКИ ЧРЕЗ БЕЗПИЛОТНИ ЛЕТАТЕЛНИ СИСТЕМИ СПРЯМО СТРАТЕГИЧЕСКИ ОБЕКТИ ОТ ЗНАЧЕНИЕ ЗА НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ, ОБЕКТИ ОТ КРИТИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА И МЕСТА СЪС СЪБИРАНЕ/СТРУПВАНЕ НА ГОЛЯМ БРОЙ ХОРА

При този вид терористични нападения могат да бъдат използвани един или повече дронове/БЛС за нанасяне на удари както с импровизирани взривни устройства (ИВУ), така и химични агенти за масово поразяване, спрямо различни стратегически обекти от значение за националната сигурност, причинявайки значителни материални загуби, екологични и ядрени замърсявания, спиране на електро-подаването и комуникационните системи. Нападенията с БЛА спрямо летищата ще затруднят съществено въздухоплаването създавайки рискове от нанасяне на щети на въздухоплавателните средства.

6. ИЗПОЛЗВАНЕ НА ОРЪЖИЯ ЗА МАСОВО УНИЩОЖЕНИЕ

Този вид терористична дейност е особено опасна поради голямото разнообразие от начини за нейното извършване. Чрез разпръскване на химични агенти за масово поразяване, вкл. чрез ИВУ или т.н. „мръсна бомба“, може да се атакуват стратегически обекти от значение за националната сигурност, големи търговски или транспортни обекти, масови културни, спортни или други мероприятия. В резултата може да се стигне до екологични и ядрени замърсявания, спиране на електроподаването и комуникационните системи. Очакваните материални и нематериални щети са значителни, което определя и предприемането на широкомащабни специализирани, спасителни и медицински дейности.

7. НЕРЕГЛАМЕНТИРАНО ПРОНИКВАНЕ В ЕЛЕКТРОННИ МРЕЖИ ОТ СИСТЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕСУРСИ (ЕНЕРГОСНАБДЯВАНЕ, ВОДОСНАБДЯВАНЕ И ДРУГИ) ИЛИ ПРЕДИЗВИКВАНЕ НА АВАРИЯ В ГАЗО- ИЛИ ЕЛЕКТРОПРЕНОСНИ МРЕЖИ НА ГОЛЕМИ ЖИЛИЩНИ СГРАДИ ИЛИ КОМПЛЕКСИ

Терористичната дейност е насочен към осъществяване на неоторизиран достъп до информационни източници и/или мрежи, които управляват, контролират или показват важни за страната дейности (енергоснабдяване, водоснабдяване, газоподаване и други). Допълнителни цели са уеб ресурсите на държавното ръководство, на публични личности и други, насочени към радикализиране на настроенията и уронване на легитимността им. Атаките може да са и двукомпонентни – съчетаване на кибератака с предизвикване на технически повреди или физическа атака. Използват се както дефицити в информационните инфраструктури, така и служители, подаващи се на корупционни практики или радикализъм.

Реагирането попада основно в областта на системите за киберсигурност. Съответните министерства, ведомства, собственици и оператори на поразените системи планират и прилагат допълнителни мерки за стабилизиране работата на ключово важните системи и мрежи.

8. ТЕРОРИСТИЧЕН АКТ, ИЗВЪРШЕН НА ТЕРИТОРИЯТА НА ЧУЖДА ДЪРЖАВА, СРЕЩУ БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ, ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА, КОРАБИ, ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА ИЛИ ОБЕКТИ ИЛИ ПРИ КОЙТО СА ЗАСТРАШЕНИ БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ НА ЧУЖДА ТЕРИТОРИЯ

Терористичният акт е осъществен на територията на чужда държава, в международни води или във въздушното пространство на чужда държава. Основната комуникация по повод на пострадали български граждани и тяхната евакуация се осъществява по линия на МВнР. При необходимост се подготвят екипи за извършване на спасителни дейности или такива за специализирана намеса, съгласно обстановката. Предприемат мерки за установяване на български и чужди граждани на територията на страната, съпричастни към извършения терористичен акт.

9. ЗЛОВРЕДНО ЗАРАЗЯВАНЕ НА ВОДОИЗТОЧНИЦИ, ЗАХРАНВАЩИ ВОДОСНАБДИТЕЛНАТА МРЕЖА С ЦЕЛ ПРИЧИНЯВАНЕ НА ЗАПЛАХА ЗА ЖИВОТА И ЗДРАВЕТО НА ЦИВИЛНОТО НАСЕЛЕНИЕ

При този вид терористични актове се използват различни химични и биологични вещества, които биха заразили питейната вода на населените места с цел причиняване на вредни последици за живота и здравето на цивилното населения. В такъв случай е много важно да се извърши своевременно осведомяване на населението и спиране на водоснабдяването до овладяването на кризата.

10. ВРЪЗВАНЕ НА ПРЕВОЗНО СРЕДСТВО В ГРУПА ЦИВИЛНИ ГРАЖДАНИ

Терористичният акт може да се осъществи от членове или симпатизанти на терористични структури или саморадикализирали се лица. Извършителите може да са жители на населеното място или държавата, където ще се извърши нападението, или да се придвижат до там по указание на ръководителите си. Когато извършителите са саморадикализирали се лица, мястото и времето на нападението се определя от самите тях.

Такъв терористичен акт цели убийство или нараняване на максимален брой цивилни граждани, за да се демонстрират възможностите на извършителите и да се всее страх и паника сред населението и службите за сигурност.

11. УМИШЛЕНО ПРИЧИНЯВАНЕ НА ДЕРАЙЛИРАНЕ НА ЖЕЛЕЗОПЪТНО ПРЕВОЗНО СРЕДСТВО ЧРЕЗ СПЕЦИАЛНИ ТЕХНИЧЕСКИ СРЕДСТВА С ЦЕЛ ЗАСТРАШАВАНЕ ЖИВОТА И ЗДРАВЕТО НА ЦИВИЛНИ ГРАЖДАНИ И НАНАСЯНЕ НА ЗНАЧИТЕЛНИ МАТЕРИАЛНИ ЩЕТИ

При този вид терористична дейност се използват специални технически средства, които причиняват дерайлиране на железопътни превозни средства от наземната и подземната железопътна мрежа, целящи застрашаването на живота и здравето на цивилни граждани, което би предизвикало огромен обществен отзвук. Терористичният акт може да бъде насочен и спрямо товарни превози с високорискови материали, при което съществува риска от нанасянето на големи материални щети и множество цивилни жертви.

С цел превенция на такива терористични актове е необходимо подобряване на сигурността на железопътната инфраструктура.

12. ЗАВЛАДЯВАНЕ ИЛИ ПРИЧИНЯВАНЕ НА МАТЕРИАЛНИ ЩЕТИ НА СИМВОЛНИ ЗА ДЪРЖАВНОСТТА СГРАДИ (ПРЕЗИДЕНТСТВО, ПАРЛАМЕНТ, МИНИСТЕРСТВА И ДРУГИ)

Обикновено извършителите са група въоръжени лица, добре подготвени и познаващи спецификата на съответния обект и режима за охраната му. Възможно е при завладяването на сградата да бъдат взети заложници от работещите в нея служители.

Цели се демонстриране на възможности за дестабилизация на държавността и независимостта на страната и широко медийно отразяване,

13. ВРЪЗВАНЕ НА БЪРЗОХОДЕН ПЛАВАТЕЛЕН СЪД (КАТЕР ИЛИ ДЖЕТ) В ПЪТНИЧЕСКИ КОРАБ И ПРИЧИНЯВАНЕ НА ЧОВЕШКИ ЖЕРТВИ И МАТЕРИАЛНИ ЩЕТИ

Обект на такъв терористичен акт е пътнически кораб, застанал на кей или на котва на рейд в българско пристанище. Най-често пътнически кораби посещават българските пристанища с туристическа цел.

Такъв терористичен акт може да се осъществи от членове или симпатизанти на терористични структури или саморадикализирали се лица, използващи бързоходен плавателен съд, включително и такъв, който се използва в зона за водни спортове и водноатракционни услуги. Възможно е на плавателния съд да има експлозиви за постигане на по-силен ефект.

Врязването в пътническия кораб цели постигане на максимални материални щети, голям брой жертви от страна на пасажерите и екипажа, както и международен отзвук и дестабилизиране на сигурността в региона.

Възможно е паралелно с нападението по вода да се осъществи и навлизане на територията на пристанището по суша с реализиране на някой от сценарии 2, 4, 5 или 8.

14. ВРЯЗВАНЕ НА БЪРЗОХОДЕН ПЛАВАТЕЛЕН СЪД (КАТЕР ИЛИ ДЖЕТ) В ТОВАРЕН КОРАБ, ПРЕВОЗВАЩ НЕФТОПРОДУКТИ, ОПАСНИ ИЛИ ЗАМЪРСЯВАЩИ ТОВАРИ, В ОФШОРНА ПЛАТФОРМА ИЛИ В ПРИСТАНИЩНО СЪОРЪЖЕНИЕ

Обект на такъв терористичен акт може да бъде товарен кораб, застанал на кей или на котва на рейд в българско пристанище и превозващ нефтопродукти, опасни или замърсяващи товари; офшорна платформа за добив на нефт или природен газ или пристанищно съоръжение, на което се товарят и разтоварват нефтопродукти, опасни или замърсяващи товари.

Основната цел е предизвикване на взрив, производствена авария и значително екологично замърсяване. Съпътстващи цели може да бъдат постигане на максимални материални щети, включително разрушаване на пристанищна инфраструктура, голям брой жертви, както и международен отзвук и дестабилизиране на сигурността в региона.

Такъв терористичен акт може да се осъществи от членове или симпатизанти на терористични структури или саморадикализирали се лица, използващи бързоходен плавателен съд, включително и такъв, който се използва в зона за водни спортове и водноатракционни услуги. Възможно е на плавателния съд да има експлозиви за постигане на по-силен ефект.

15. ЗАВЗЕМАНЕ НА ТОВАРЕН ИЛИ ПЪТНИЧЕСКИ КОРАБ С ЦЕЛ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИСКАНИЯ НА ТЕРОРИСТИЧНА ГРУПА И/ИЛИ ДЕСТАБИЛИЗИРАНЕ НА СИГУРНОСТТА В РЕГИОНА

Този сценарий е близък до сценарий 3, но може да бъде осъществен и докато корабът плава, от лице или лица, намиращи се на борда (членове на екипажа, пътници, нелегално превозвани лица) или на друг (пиратски) плавателен съд.

Завземането на кораба може да цели вземането на заложници или използване на самия кораб като оръжие – чрез неговото потопяване, взривяване, разбиване в крайбрежни или офшорни съоръжения.

16. МАЩАБНА ЕДНОВРЕМЕННА (МНОГОТОЧКОВА) КООРДИНИРАНА ТЕРОРИСТИЧНА АТАКА

Терористичната атака е сложна, хибридна и многокомпонентна, извършена едновременно в няколко обекта (стратегически или от критичната инфраструктура). Изключително трудна за овладяване и справяне със последствията, като се изискват специфични и широкомащабни организационни действия.

17. ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ, КАТО ПОМОЩНО ИЛИ СЪПЪТСТВАЩО СРЕДСТВО ЗА ПОДГОТОВКА ИЛИ ПО ВРЕМЕ НА ТЕРОРИСТИЧНА АТАКА, КАКТО И ЗА ДЕЗИНФОРМАЦИЯ И ИНФОРМАЦИОННИ ОПЕРАЦИИ.

Изкуственият интелект представлява многопластов, технологичен и високорисков инструмент, който може да се ползва за подготовка и реализиране на терористично нападение или атака, вкл. и за добиване на информация. Използва се за анализ, комбиниране и интерпретиране на големи масиви от публична/достъпна информация (онлайн данни, открити източници, техническа документация, социални медии), с което подпомага при избора и проучването на потенциални цели, определяне на уязвимости, моделиране на сценарии и оптимизиране на логистични детайли.

Изкуственият интелект може да генерира и разпространява дезинформация чрез фалшиви аудио- и видеозаписи, новини, комуникации и други. Той може да се използва и при другите сценарии.

Изготвил инж. Валентин Николов

Главен експерт ОМП

28.04.2026 ПОДПИС